

**Uddannelsesprogram i intern medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi for afdelingerne:
Sydvestjysk Sygehus, Sønderborg/Odense**

1. Indledning

Intern medicin omfatter undersøgelse, behandling og kontrol af patienter med medfødte og erhvervede medicinske sygdomme i de indre organer og i bevægeapparatet.

1.1. Beskrivelse af generel intern medicins placering i specialestrukturen

Den typiske intern medicinske patient i hospitalssystemet er en ældre, ofte akut indlagt patient, som er henvist til indlæggelse pga. lidelser inden for et eller flere af de nedenfor nævnte intern medicinske specialer. Akut indlagte patienter vil blive indlagt på større eller mindre akutte modtageafdelinger, enten specielle visitationsafsnit eller medicinske afdelinger med speciel modtage funktion. På disse akutte modtageafdelinger foregår den initiale diagnostik, behandling og evt. videre visitation til specialeafsnit/afdelinger. Omkring 90% af alle intern medicinske indlæggelser er akutte indlæggelser.

Da mange patienter har symptomer og sygdomme, der involverer flere intern medicinske specialer og andre specialers område, kræver det, at den eller at de modtagende læger har en bred basisviden inden for hele det intern medicinske område. Der er intern medicinske afdelinger på alle sygehuse med akut modtagelse, og intern medicin er repræsenteret på alle niveauer i sygehusvæsenet.

Ved reformen af speciallægeuddannelsen 2003 på basis af betænkning fra Speciallægekommissionen (Fremtidens speciallæge. Betænkning fra Speciallægekommissionen, Sundhedsministeriet maj 2000, betænkning nr. 1384) etableredes 9 medicinske specialer:

- Intern Medicin: Endokrinologi
- Intern Medicin: Gastroenterologi og Hepatologi
- Intern Medicin: Geriatri
- Intern Medicin: Hæmatologi
- Intern Medicin: Infektionsmedicin
- Intern Medicin: Kardiologi
- Intern Medicin: Lungemedicin
- Intern Medicin: Nefrologi
- Intern Medicin: Reumatologi

Modellen forudsætter, at alle speciallæger inden for en af de 9 nævnte specialer har en bred generel fællesuddannelse ("*common trunk*") inden for intern medicin suppleret med en specialespecifik uddannelse. Målet med den intern medicinske fællesuddannelse er at bibringe den uddannelsessøgende læge et speciallægekompetenceniveau som kvalificerer speciallægen til initialt at kunne håndtere den akutte patient med en eller flere intern medicinske lidelser samt den evt. efterfølgende færdigbehandling af visse nærmere angivne tilstande eller den videre visitation til relevante specialer.

Målbeskrivelsen skal betragtes som en samlet enhed og uddannelsen i den intern medicinske fællesuddannelse kan således foregå på alle de afdelinger, som kan tilbyde et større eller mindre antal af de i målbeskrivelsen beskrevne kompetencer.

Målbeskrivelser for den intern medicinske fællesuddannelse er blevet til i et samarbejde

Uddannelsesprogram i intern medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi for afdelingerne: Sydvestjysk Sygehus, Sønderborg/Odense

mellem i nævnte rækkefølge: Dansk Endokrinologisk Selskab; Dansk Gastroenterologisk Selskab og Dansk Selskab for Hepatologi; Dansk Selskab for Geriatri; Dansk Hæmatologisk Selskab; Dansk Selskab for Infektionssygdomme; Dansk Cardiologisk Selskab; Dansk Lungemedicinsk Selskab; Dansk Nefrologisk Selskab; Dansk Reumatologisk Selskab; Medicinsk Allergologisk Selskab og Dansk Selskab for Intern Medicin; samt repræsentanter for Dansk Medicinsk Selskab og Den Almindelige Danske Lægeforening.

2. Beskrivelse af specialet Intern medicin: Gastroenterologi og Hepatologi

Specialet Intern Medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi omfatter forebyggelse, undersøgelse, behandling og kontrol af medfødte og erhvervede sygdomme i spiserør, mave-tarmkanal, bugspytkirtel, lever- og galdeveje.

2.1. Specialebeskrivelse

Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi er et af 9 intern medicinske specialer. Disse speciallægeuddannelser indeholder alle en bred intern medicinsk uddannelse, der er selvstændigt beskrevet i ”Målkompetencer for den fælles intern medicinske grunduddannelse”. Målbeskrivelse angiver målene for den speciale specifikke del af uddannelsen i Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi. For overblikkets skyld er de specialespecifikke mål fra den fælles grunduddannelse medtaget.

2.2. Ekspertområder

De fleste speciallæger i Intern Medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi vil uddanne sig ud over de krav, der er angivet i målbeskrivelsen. Herved dannes en række mere eller mindre afgrænsede ekspertområder. Dette foregår i en vekselvirkning mellem de muligheder, der skabes af den fagligt-videnskabelige udvikling og de krav, der opstår i sundhedsvæsenet. Det må forventes at det ved besættelse af slutstillinger vil blive tillagt betydning, at speciallægen har erhvervet sådanne kompetencer, der ligger ud over målbeskrivelsens krav. I forbindelse med dannelsen af specialet Intern Medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi har det ikke været hensigtsmæssigt at fiksere denne udvikling ved beskrivelse af mere etablerede fagområder, men dette kan på et senere tidspunkt blive naturligt.

2.3. Specialets udbredning og afgrænsning

Som et af de første specialer blev Intern Medicin oprettet i 1937. Specialet Medicinsk Gastroenterologi oprettedes i 1971. Ved videreuddannelses reformen i slutningen af 1970'erne (Speciallægekommissionens betænkning nr 815, 1977) blev specialet Hepatologi introduceret og i lighed med Medicinsk Gastroenterologi gjort til et medicinsk grenspeciale. Ved den efterfølgende reform (Speciallægekommissionens betænkning 1384, 2000) blev begrebet grenspeciale afskaffet. Intern Medicin blev nedlagt og der blev etableret 9 Intern Medicinske specialer med en betydelig fælles grunduddannelse. Ikke mindst for at tilnærme sig situationen i det øvrige Europa foreslog kommissionen nedlæggelse af Hepatologi som speciale og i konsekvens heraf besluttede Det Nationale Råd for Lægers Videreuddannelse i 2001 at arbejde for et fælles speciale Intern Medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi.

Ved etableringen af specialet Intern Medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi er der speciallæger i Medicinsk Gastroenterologi på medicinske afdelinger i alle amter og

Uddannelsesprogram i intern medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi for afdelingerne: Sydvestjysk Sygehus, Sønderborg/Odense

speciallæger i Hepatologi i nogle. Flertallet af fremtidens speciallæger tænkes at blive nyttet til funktionsbærende intern medicinske enheder. Målsætningen er, at disse enheder varetager cirka 90% af alle indlæggelser. Målbeskrivelsen opregner de kompetencer, speciallægen i Intern Medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi skal besidde for at varetage de gastroenterologiske og hepatologiske problemstillinger i denne forbindelse.

Specialet råder over 12 hoveduddannelsesstillinger fordelt på de tre uddannelses regioner.

To videnskabelige selskaber, Dansk Gastroenterologisk Selskab og Dansk Selskab for Hepatologi dækker specialet.

Specialet har høj forskningstradition med betydelig international status.

3. Specialet i regionen:

De funktionsbærende enheder er:

Medicinsk Afdeling, Sydvestjysk Sygehus, Esbjerg

Medicinsk Afdeling, Kolding/Vejle Sygehus

Medicinsk Afdeling, Svendborg Sygehus

Medicinsk Afdeling, Sønderborg Sygehus

Den højtspecialiserede afdeling er:

Medicinsk Gastroenterologisk Afdeling S, Odense Universitetshospital

4. Uddannelsesforløbet

4.1. Hoveduddannelsen: 60 måneder

I hoveduddannelsen færdiggøres den fælles intern medicinske grunduddannelse og speciallægeuddannelsen. De to elementer har særskilt målbeskrivelse. Hoveduddannelsen omfatter både ansættelser på afdelinger i funktionsbærende enheder og højt specialiserede enheder. Uddannelsen er i region Syd fordelt med to års ophold på funktionsbærende enhed fulgt af to års ophold på højtspecialiseret enhed (Odense) og endende med et års ophold på oprindelig funktionsbærende enhed.

Til støtte for den uddannelsessøgende læge udpeges en speciallæge, der kan fungere som mentor. Mentorens opgave er løbende vejledning af den uddannelsessøgende gennem hoveduddannelsen.

Til løbende at følge progressionen i uddannelsen får den uddannelsessøgende udleveret en logbog med en checkliste. Hvert opfyldt mål attesteres i logbogen, som derved tjener til dokumentation for at målbeskrivelsens kompetencer opnås

4.2. Obligatoriske teoretiske kurser

De obligatoriske teoretiske kurser omfatter generelle tværfaglige kurser, specialespecifikke kurser samt et kursus i forskningsmetodologi.

4.2.1. Generelle tværfaglige kurser

De generelle tværfaglige kurser har en samlet varighed på ca. 4 uger og omfatter:

Uddannelsesprogram i intern medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi for afdelingerne:

Sydvestjysk Sygehus, Sønderborg/Odense

- Kursus i kommunikation og informationsteknologi
- Kursus i pædagogik/læreprocesser
- Kursus i ledelse, administration og samarbejde

Kurset i kommunikation har en samlet varighed af 1 uge og er tidsmæssigt placeret i turnusuddannelsen. Formålet er at understøtte de uddannelsessøgendes muligheder for at erhverve sig de i målbeskrivelserne opstillede kompetencer i kommunikation. Kurset i pædagogik har til formål at understøtte de uddannelsessøgende lægers muligheder for at erhverve sig de nødvendige pædagogiske minimumskompetencer og har en samlet varighed på 1 uge, bestående af et kursus i læring i turnusuddannelsen og et kursus i vejledning i introduktionsuddannelsen. Kurset i ledelse, administration og samarbejde har en samlet varighed på 2 uger med et modul i introduktionsuddannelsen og to moduler i hoveduddannelsen. Det overordnede formål med dette kursus er at understøtte de uddannelsessøgendes muligheder for at erhverve sig de i målbeskrivelserne opstillede kompetencer inden for områderne ledelse, administration og samarbejde.

Det overordnede ansvar for de tværfaglige kurser ligger hos Sundhedsstyrelsen, mens de tre regionale råd for lægers videreuddannelse (Region Øst, Region Syd, Region Nord) står for den praktiske tilrettelæggelse og gennemførelse af kurserne.

4.2.2. Specialespecifikke kurser

De specialespecifikke kurser har en samlet varighed på ca. 6 uger (30 kursusdage) omfattende såvel fællesuddannelsen som specialedelen og koordineres mellem de videnskabelige selskaber, der udbyder kurser til den specialespecifikke del af hoveduddannelsen.

Det obligatoriske kursusforløb i den intern medicinske fællesuddannelse består af:

- Kursus i rationel klinisk beslutningsteori
- Kursus i rationel farmakoterapi og medikamentel iatrogenese
- Kursus i psykiatri og neurologi for intern medicinere
- Kursus i den ældre patient
- Kursus i akut medicin og intensiv terapi
- Kursus i onkologi for intern medicinere

Det overordnede formål med disse kurser er at understøtte de uddannelsessøgendes muligheder for at erhverve sig de i målbeskrivelserne opstillede kompetencer vedrørende den medicinske ekspertrolle. Både indhold og den tidsmæssige placering af de teoretiske kurser skal være motiveret og understøtte kompetenceudviklingen.

De specialespecifikke kurser består af:

- Basalendoskopi
- Gastroenterologi I (internat Sandbjerg Slot)
- Gastroenterologisk billeddiagnostik
- Ultralyddiagnostik
- Ernæring
- Gastroenterologisk onkologi
- Gastroenterologi II (internat Middelfart)

4.2.3. Forskningsmodul

Forskningstræningen tager sigte på at udvikle kompetencer til at opsøge og vurdere ny viden samt at overføre denne til praktisk klinisk brug. Der er afsat 12 uger til forskningstræningen. De 12 uger er ikke tænkt som et samlet forløb, men et forløb og

**Uddannelsesprogram i intern medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi for afdelingerne:
Sydvestjysk Sygehus, Sønderborg/Odense**

en proces, der typisk strækker sig over flere år i hoveduddannelsen. I de 12 uger skal der formuleres og gennemføres et projekt, der efter afsluttet forløb afrapporteres såvel mundtligt som skriftligt. Det overordnede ansvar for modulet ligger hos Sundhedsstyrelsen, mens den organisatoriske forankring sker i de tre regioner i samspil mellem den uddannelsessøgende, mentor, en hovedvejleder (hvis ikke mentor), stamafdelingen, de uddannelsesansvarlige og forskningsansvarlige overlæger, postgraduate lektorer og fakultetet i regionen efter retningslinjer beskrevet af Sundhedsstyrelsen.

5. Beskrivelse af afdelingerne:

5.1. Medicinsk gastroenterologisk afdeling, Sydvestjysk Sygehus, Sønderborg.

Sygehus Sønderjylland, Sønderborg er centralsygehus for det tidligere Sønderjyllands Amt. Sygehuset har 405 sengepladser og rummer udover medicinsk afdeling også afdelinger for neuromedicin, pædiatri, parenkymkirurgi (kirurgisk gastroenterologi og urologi), ortopædkirurgi, gynækologi og obstetrik, otorhinolaryngologi, odontologi og oftalmologi. Endvidere findes afdelinger for anæstesiologi, røntgendiagnostik (med både CT- og MR-skanner), klinisk kemi, klinisk mikrobiologi, blodbank og klinisk immunologi, patologi og sygehusapotek.

På ambulatoriebasis findes adgang til specialerne geriatri og rehabilitering, arbejdsmedicin, børnepsykiatri, neuropsykologi og på tilsynsbasis psykiatri, dermatologi og reumatologi.

Medicinsk afdeling generelt

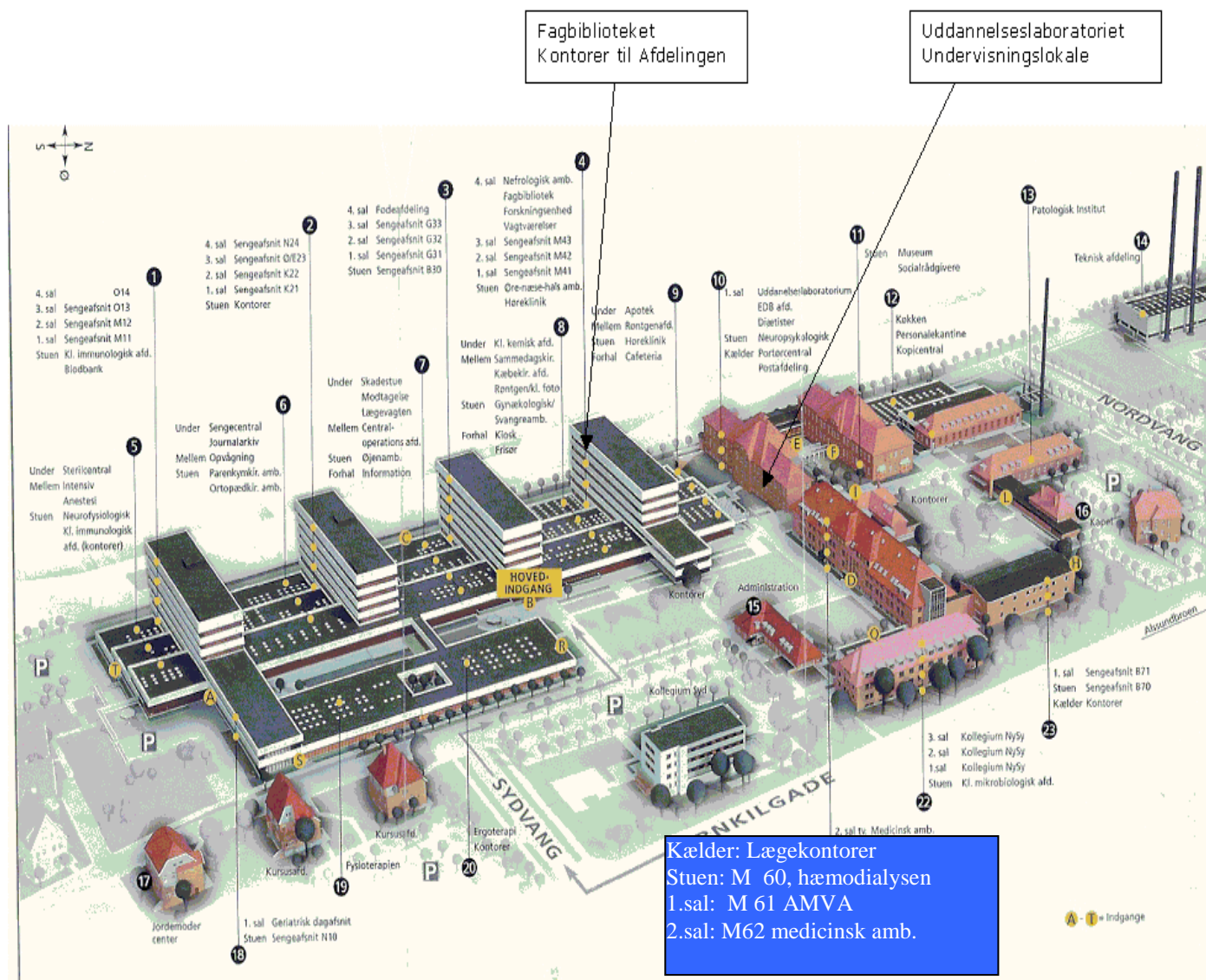
Medicinsk afdeling modtager uselekterede medicinske patienter fra et primært optageområde på ca. 80.000 indbyggere henvist af primærlæge eller vagtlæge og selekterede (nyremedicinske, onkologiske og lungemedicinske) patienter fra et område på ca. 250.000 indbyggere.

Patienter i samordnet pleje modtages også uden henvisning, afsnit M42 er per 01.07.07 stamafdeling for medicinske patienter tilmeldt samordnet pleje på matriklen i Sønderborg. I 2006 havde afdelingen 6275 indlæggelser. Den ambulante aktivitet omfattede 37.288 besøg.

Værdigrundlag

Sygehus Sønderjylland har udarbejdet et værdigrundlag angivet i Fokus 2004. Den uddannelses-søgende læge vil få udleveret dette ved ansættelsen, og afdelingen forventer at dette værdigrundlag efterleves.

Uddannelsesprogram i intern medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi for afdelingerne: Sydvestjysk Sygehus, Sønderborg/Odense



Medicinsk afdelings opbygning

Medicinsk afdeling indeholder 5 sengeafsnit, i alt 94 stationære senge, som alle modtager almen intern medicinske patienter såvel elektive som akutte foruden diverse specialepatienter.

AMVA med 18 senge:

Akut modtageafsnit for hele medicinsk afdeling. Patienterne kan højst ligge på afsnittet i 24 timer.

M 41 (kardiologi) med 16 senge:

**Uddannelsesprogram i intern medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi for afdelingerne:
Sydvestjysk Sygehus, Sønderborg/Odense**

Modtager patienter med hjertekarsygdomme og er afdelingens koronarafsnit. På afsnittet foretages ekkokardiografi af indlagte patienter.

M41 (onkologi) med 2 senge:

Modtager onkologiske patienter i aktiv behandling fra hele Sygehus Sønderjyllands optageområde.

M 42 med 18 senge:

Modtager især patienter med lungemedicinske sygdomme, samt patienter til samordnet pleje.

M13 (nefrologi) med 20 senge:

Modtager patienter med nyresygdomme fra hele Sygehus Sønderjyllands optageområde.

M 14 med 20 senge:

Modtager især patienter med hepatologiske og gastroenterologiske sygdomme, samt isolationskrævende patienter med smitsomme sygdomme. Patienter med diabetes mellitus, der ikke kan håndteres ambulant, indlægges også på dette afsnit. Gastro- og koloskopi på medicinske patienter foregår på sammedagskirurgisk afsnit.

M43:

Lungemedicinsk ambulatorium inklusive lungekræftudredning (LUCAS-ambulatorium). Her forefindes bl.a. ultralydsapparat til pleurascentese samt udstyr til lungefunktionsundersøgelser inklusive bodypletysmografi.

M 51:

Onkologisk ambulatorium og sekretariat

M 52:

Nyremedicinsk ambulatorium samt peritonealdialyse.
Indeholder diætistfunktionen

M 60:

Er afdelingens hæmodialyseafsnit med 20 dialysestationer.

M 62:

Indeholder ambulatorieafsnit for øvrige medicinske patienter. Her findes ultralydsapparat, ekkokardiograf (med Doppler og transøsofageal ekko), udstyr til arbejdsforsøg, samt udstyr til rektoskopi.
Her udføres tillige leverbiopsi, knoglemarvspunktur og laparoscintese.

Afdelingens faste lægestab (speciale i parentes)

Ledende overlæge Michael Hansen (intern medicin og lungemedicin)

Overlæge Gabrielle Jensen (intern medicin:lungesygdomme). Uddannelsesansvarlig overlæge

Overlæge Zofia Grzywacz (lungemedicin).

Afdelingslæge Heiko Wehde (intern medicin og lungemedicin)

Uddannelsesprogram i intern medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi for afdelingerne:

Sydvestjysk Sygehus, Sønderborg/Odense

Specialeansvarlig overlæge Óli Jacobsen (intern medicin og medicinsk gastroenterologi), klinisk lektor.
Overlæge Eggert Lafrenz (intern medicin).
Afdelingslæge Hans Ryegaard Rasmussen (intern medicin), konstitueret overlæge
Overlæge Niels Kragh-Thomsen (intern medicin).
Overlæge Jan Petersen (intern medicin og kardiologi).
Afdelingslæge Michael Wendt (kardiologi)
Overlæge Irene Høgsberg (intern medicin og nefrologi)
Overlæge Helle Enemark (nefrologi).
Afdelingslæge Garbor Graehn (intern medicin:nefrologi)
Overlæge Lene Adrian (onkologi)
Afdelingslæge Zbigniew Olejak (onkologi)
Specialeansvarlig overlæge Allan Brockhattingen (intern medicin), geriatrisk afdeling.

Overlægenes vagtforpligtelser

- 6-skiftet beredskabsvagt i intern medicin.
- 3-skiftet beredskabsvagt for de nefrologiske speciallæger.

Uddannelsesstillinger for yngre læger

- 6 stillinger¹ klassificeret til klinisk basisuddannelse
- 3 stillinger i almen blok.
- 4 introduktionsstillinger i intern medicin.
- 3 hoveduddannelsesstillinger i nefrologi.
- 2 hoveduddannelsesstillinger i medicinsk gastroenterologi
- 1 hoveduddannelsesstilling i lungemedicin
- * 1 år af hoveduddannelse i reumatologi

Arbejdsforhold for reservelæger

Forvagtslaget:

- 16-skiftet tilstedeværelsesvagt.
- Vagten er dobbeltbemandet.
- Dagvagt 1 og 2 fra kl. 08.00 til kl. 16.00.
- Aftenvagt 1 og 2 fra kl. 15.30 til morgenkonferencens afslutning.
- Arbejder efter et forud fastlagt rulleskema og roterer imellem afdelingens afsnit efter en forud fastlagt plan. Rotation mellem afsnittene (teams) forudsætter mere end ½ års ansættelse i afdelingen af hensyn til kontinuiteten.
- Almindelig dagtjeneste fra kl. 08.00 til kl. 15.20.

Bagvagtslaget:

- 10-skiftet rådighedsvagt fra bolig.
- Dagtjeneste til kl.17.00 med efterfølgende rådighed fra bolig til kl. 08.00.

¹ Antal stillinger angivet som "årsværk"

**Uddannelsesprogram i intern medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi for afdelingerne:
Sydvestjysk Sygehus, Sønderborg/Odense**

- Arbejder efter et forud fastlagt rulleskema og roterer imellem afdelingens forskellige afsnit efter en forud fastlagt plan.
- 1. reservelægerne roterer mellem sengeafsnittene hver 24. uge.
- Almindelig dagtjeneste fra kl. 08.00 til kl.15.24.

Hoveduddannelseslægens arbejdsfunktioner og vejledning

Hoveduddannelseslægen er under ansættelsen på afdelingen tilknyttet én af de 4 lægefaglige teams (kardiologi, lungemedicin, nefrologi og gastroenterologi) i 6 måneder af gangen.

Hoveduddannelseslægen deltager som hovedregel i bagvagtsfunktionen.

Hoveduddannelseslægen lægen deltager i dagtiden i stuegang på indlagte patienter, inklusive gennemgang af nyindlagte patienter på AMVA. Endvidere fungerer hoveduddannelseslægen i afsnittenes speciallægeambulatorier.

Det forventes, at hoveduddannelseslægen aktivt deltager i undersøgelser, diagnostiske procedurer og konferencer og selvstændigt lægger udrednings- og undersøgelsesprogrammer for patienterne.

Det forventes, at hoveduddannelseslægen i takt med stigende kompetence og selvstændighed medvirker til at præge afdelingens arbejde og uddannelsestilbud.

I ansættelsesforløbet planlægges en grundig introduktion

Hoveduddannelseslægen får ved ansættelsen tildelt en vejleder og i henhold til målebeskrivelsen tilstræbes tæt kontakt med vejlederen med henblik på evaluering af de opnåede kompetencemål og løbende registrering af udviklingen af uddannelsesforløbet. Dette indebærer opsamling af erfaringer, checkliste til attestation af kompetencer, 360 ° evaluering, undervisningsmateriale, EBM-opgave mv.

I tilfælde af utilfredsstillende forløb inddrages uddannelsesansvarlig overlæge hurtigt muligt. Ved afslutningen af forløbet foretages evaluering af såvel uddannelseslægen som uddannelsesstedet ved brug af sundhedsstyrelsens officielle skemamateriale.

Afdelingens drift

Det tilstræbes, at den daglige kliniske virksomhed varetages af faste behandlerteams med det formål at skabe den størst mulige kontinuitet i udredning og behandling.

Konferencer

- Kl. 08.15 - 08.30 Morgenkonference med afrapportering fra vagthavende.
- Kl. 08.30 – 08.50 AMVA-konference med afrapportering af akut indlagte patienter.
- Kl. 08.50 – 09.15 Tavlekonference på de stationære sengeafsnit.
- Kl. 12.00 - 12.30 Konference på de enkelte sengeafsnit.

Uddannelsesprogram i intern medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi for afdelingerne: Sydvestjysk Sygehus, Sønderborg/Odense

Kl. 13.00: Røntgenkonference med gennemgang af lungemedicinske problemstillinger

Undervisning medicinsk afdeling (konferencerum)

- Tirsdag kl. 8.15 - 8.45: Systematisk gennemgang af praktiske internmedicinske problemer og fremlæggelse af interessante patient cases. Undervisere: Yngre læger. Målgruppe: Yngre læger.
- Onsdag kl. 8.15 - 9.00: Emner fra intern medicin og tilgrænsende specialer med vægt på videnskabelig udvikling og kvalitetssikring. Administrative emner. Afdelingens speciallæger er ansvarlige for undervisningen. Målgruppe: Alle læger.
- Torsdag kl. 14 00 på røntgenafdelingen: Fremvisning af diverse røntgenundersøgelser såfremt der er fremsendt ønske herom fra yngre læger.
- Tirsdage kl. 14.30-15.30: Kardiologiske emner. Underviser: Kardiolog Jan Petersen. Målgruppe: Yngre læger og sygeplejersker

Introduktion

Inden tiltrædelse får den uddannelsessøgende tilsendt:

- arbejdsplan.
- uddannelsesprogram for stillingen.
- introduktionsprogram

Den uddannelsessøgende introduceres i afdelingen efter et fastlagt program de første 10 arbejdsdage såfremt vedkommende ikke tidligere har været ansat på Sygehus Sønderjylland. I denne periode vil vedkommende i videst mulig omfang være fritaget for de normale funktioner i arbejdsplanen. Der udleveres PDA (håndholdt computer) hvor afdelingens instruks er indført.

Den uddannelsessøgende pålægges at gennemgå afdelingens instrukser og katastrofeplan i løbet af den første uge.

Sygehusets uddannelsesfaciliteter.

Fagbiblioteket beliggende på M 44 bemandet med en bibliotekar 4 timer dagligt, abonnerer på en række tidsskrifter. Ved henvendelse til bibliotekaren kan man få username og password til British Medical Journal, Lancet og New England Medical Journal over Internet.

I **Uddannelseslaboratoriet** findes pc'ere med ordbehandlings-regne-grafik- og præsentationsprogrammer. Der er adgang til internet med PubMed og Cochrane, desuden abonneres på UpToDate(aktuelt porøveabonnement). Harrison's Principles of Internal Medicine på CD-rom og meget andet på CD-rom forefindes, se venligst selv oversigten over dette på uddannelseslaboratoriet.

**Uddannelsesprogram i intern medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi for afdelingerne:
Sydvestjysk Sygehus, Sønderborg/Odense**

Uddannelseslaboratoriet rummer også fantomer for genoplivning, lumbalpunktur, ledpunktur og meget mere.

Uddannelseslaboratoriet anordner regelmæssigt kurser i blandt andet genoplivning, kommunikation og brug af præsentationsprogrammet PowerPoint.

Afdelingens uddannelsesfaciliteter

Afdelingen råder over et mindre bibliotek med de mest almindelige medicinske lærebøger.

Derudover har afdelingen computeradgang med tilhørende printere (2 uddannelsessøgende- læger per computer). En række informationer til yngre læger gives via Lotus Notes. Det forudsættes at den uddannelsessøgende læge behersker Microsofts brugerflade.

Alle reservelægekontorer indeholder en pc med adgang til:

- sygehusets intranet.
- internet.
- Harrison's Principles of Internal Medicine på CD-Rom.
- ACCSAP, en interaktiv CD-ROM i kardiologi.
- Ugeskrift for læger på CD-ROM.
- UpToDate via internettet (aktuelt prøveabonnement)

Som lærebøger anbefales:

- Medicinsk kompendium.
- Harrison's Principles of Internal Medicine.

Følgende tidsskrifter anbefales:

- Ugeskrift for læger
- British Medical Journal
- Lancet
- New England Journal of Medicine

Kurser

Som uddannelsessøgende læge har man ret til 10 efteruddannelsesdage/år, hvor afdelingen betaler løn (inkl. obligatoriske kurser).

Afdelingsledelsen kan ansøges om dækning af udgifter til kursusgebyr og rejseresurser, såfremt kursusønsket klart er i afdelingens interesse.

Det er vigtigt at understrege, at ansøgning om frihed primært skal konfereres med skemalægger samt teamleder før ansøgning fremsendes til afdelingsledelsen. Dette for at sikre, at afdelingens lægedækning er sikret. Inddragelse af bevilget frihed kan således forekomme, ifald afdelingens lægebehov på udsatte dage ikke hænger sammen.

**Uddannelsesprogram i intern medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi for afdelingerne:
Sydvestjysk Sygehus, Sønderborg/Odense**

De obligatoriske kurser under introduktionsansættelsen fremgår af uddannelsesprogrammet

Der skal indleveres et udfyldt ansøgningsskema uanset om kurset er obligatorisk eller frivilligt.

Såfremt der bevilges refusion af udgifter vedrørende kursus skal der udfyldes skema mhp dette. Dette ansøgningsskema findes på sygehusets intranetside (Human Resources → skemaer vedr. kurser og tjenesterejser).

5.2. Medicinsk Gastroenterologisk Afdeling S:

5.2.1. Beskrivelse af afdelingen

Afdeling S er beliggende i stueetagen, indgang 128. Afdelingen, som består af 27 senge har ca. 1400 indlæggelser årligt. S-ambulatoriet er beliggende i kælderen, indgang 128. Ambulatoriet modtager henvisninger fra øvrige afdelinger på Odense Universitetshospital, fra praktiserende læger samt fra hospitalsafdelinger i Region Syddanmark mhp. diagnostik og behandling.

Afdeling S har endvidere daghospital på Patienthotellet.

Ambulatoriet har servicefunktion for hospitalets øvrige afdelinger, når det gælder gastroenterologiske specialeundersøgelser (øsofago-gastro-duodenoskopi, tyndtarmsbiopsi, ERCP, koloskopi, sigmoideoskopi, Helicobacter diagnostik).

Afdelingen har basisfunktion for Odense Universitetshospitals optageområder og har hovedfunktion og højt specialiseret funktion inden for gastroenterologi og hepatologi – herunder dobbelt ballon dilatation, ERCP, fotodynamisk terapi, levervenekateterisation og undersøgelser af den eksterne pancreasfunktion - for Region Syddanmark.

Sengeafdelingen modtager i princippet kun gastroenterologiske og hepatologiske patienter, men undertiden også, såfremt belægningsforholdene kræver dette ”uspecificerede” medicinske patienter fra akut-modtage-afdelingen (AMA).

Afdelingen har tæt samarbejde med kirurgisk gastroenterologisk afdeling A, røntgenafdeling, nuklearmedicinsk afdeling og onkologisk afdeling R.

Lægenormering

Afdelingen er i øjeblikket normeret med:

- 1 ledende overlæge
- 1 klinisk professor
- 6 vagtbærende overlæger, hvoraf 1 har 40% forskningslektorat
- 6 2-årige hoveduddannelsesforløb
- 2 1-årige introduktionsstillinger

Organisation af det daglige arbejde:

Der henvises til det månedlige arbejdsskema, skema over dagarbejde og rulleskema.

Der er en stuelægefunktion, 3 daglige stuegangsfunktioner, 2-4 konsultationsfunktioner i ambulatoriet, 2-3 endoskopifunktioner, 1 skadevagtsfunktion, 1 bagvagtsfunktion på AMA samt specialebagvagt i afdeling S.

Introduktionslægen forventes at deltage i stuelægefunktionen, herunder modtagelse af elektive patienter, ambulante konsultationer og den 10-skiftede skadevagt (2-skiftet vagt på tjenestested).

Akut indlæggelse sker via AMA og den initiale modtagelse varetages af AMA for- og bagvagt efter visitation fra AMA visitator. Patienter med akut gastrointestinal blødning indlægges dog direkte i afdeling S1 og den initiale udredning og behandling varetages af AMA-forvagt.

Overflytninger fra andre afdelinger samt indlæggelse fra ambulatoriet foregår direkte i sengeafsnittet.

Undervisning

Studenterundervisning varetages fortrinsvis af den kliniske professor, de tre kliniske lektorer og den koordinerende kliniske lektor, men alle læger bidrager i den kliniske

Uddannelsesprogram i intern medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi for afdelingerne: Sydvestjysk Sygehus, Sønderborg/Odense

undervisning. Der er sædvanligvis 2-3 medicinstuderende på 4 ugers klinisk ophold i afdelingen.

Den postgraduate undervisning finder dels sted ved den ugentlige undervisning tirsdag 13-14, dels ved månedlige patologikonferencer og endelig de månedlige onsdagsmorgen konferencer.

Afdelingen råder udover et forholdsvis velassorteret håndbibliotek og abonnerer endvidere på en lang række gastroenterologiske, hepatologiske og enkelte internationale interne medicinske tidsskrifter.

Konferencer

Daglig røntgenkonference på røntgenafdelingen 1. sal, højhuset kl. 12.30 undtagen onsdag og torsdag, hvor konferencerne begynder hhv. kl. 12.15 og 14.15.

Mandag og fredag afholdes afdelingskonferencer kl. 13.15 og onsdag kl. 12.30. Her diskuteres samtlige indlagte patienter.

Hver torsdag afholdes der kl. 13.30 ambulatoriekonference i konferencelokalet 2. sal, hvor lægerne medbringer journaler på ambulante patienter.

Hver torsdag afholdes 14.30 gastroenterologisk konference (GE-konference) med kirurgisk gastroenterologisk afdeling A i røntgenkonferencelokalet i højhuset. Konferencen følges af en tværfaglig levertumor konference med deltagelse af onkologisk afdeling R.

2. torsdag i hver måned afholdes kl. 15.00 karcinoid tumor konference med deltagelse af kirurgisk gastroenterologisk afdeling A, røntgenafdelingen, onkologisk afdeling R og nuklearmedicinsk afdeling i højhuset.

2. onsdag afholdes kl. 15.00 IBD-konference med deltagelse af kirurgisk afdeling A i konferencelokalet, 2. sal.

Introduktionsperioden

De første 5 hverdage i hver måned afholdes introduktionsprogram fælles for afdelinger med funktion på AMA. Programmet er udvidet i marts og september måned.

Den individuelle uddannelsesplan

Aftales i forbindelse med introduktionssamtalen med deltagelse af den uddannelsessøgende, vejleder og uddannelsesansvarlig overlæge. Det forventes at den uddannelsessøgende under opholdet bliver oplært i koloskopi. Den uddannelsessøgende forventes selv at holde øje med at de nødvendige kompetencer opnås i passende tempo. Evaluering foregår så vidt mulig som beskrevet under "Vejledning til kompetencevurdering og hjælpeskema til kompetencevurdering" og så vidt muligt med hovedvægt på 360 graders evaluering. Det første år har den uddannelsessøgende funktion som bagvagt på Akut Modtageafdeling (AMA), men hovedparten af arbejdstiden tilbringes med stuegangsfunktion, ambulatoriefunktion og endoskopi i afdeling S. Det andet år består vagtfunktionen af specialebagvagt i afd S.

Idet der i alle afdelingsfunktioner vil være gode muligheder for at konsultere mere erfarne kollega forventes stuegang, ambulatoriefunktioner varetaget selvstændig. En væsentlig del af supervision og vejledning foregår ved ambulatoriekonference samt de tre ugentlige stuegangskonferencer.

Afdelingens læringsmiljø (Den lægelige videreuddannelse) evalueres i forbindelse med afslutningssamtalen med deltagelse af den uddannelsessøgende, vejleder og

Uddannelsesprogram i intern medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi for afdelingerne:

Sydvestjysk Sygehus, Sønderborg/Odense

uddannelsesansvarlig overlæge.

6. Kompetenceudvikling

Den generelle kompetence hos en speciallæge kan overordnet defineres som evnen til at mestre en flerhed af rolle egenskaber, som:

- Medicinsk ekspert
- Kommunikator
- Samarbejder
- Administrator/leder
- Sundhedsfremmer
- Akademiker
- Professionel

Den intern medicinske introduktionsuddannelse indeholder kompetencer der knytter sig til samtlige syv roller. Specielt inden for rollerne som kommunikator, samarbejder, sundhedsfremmer, leder/administrator, akademiker og professionel vil fællesmængden udgøre en særlig stor andel af målene i disse roller for specialernes uddannelse, således at stort set alle kompetencer inden for disse kan anses for intern medicinske fælleskompetencer.

Kompetencer og tidspunkt for opnåelse af disse, se bilag 1 og 2.

7. Læringsmetoder

For hvert af de opstillede mål er angivet, hvordan målet kan nås med én eller oftest flere af læringsmetoder, herunder:

- Mesterlære
- Fokuseret klinisk ophold
- Afdelingsundervisning
- Læringsdagbog
- Opgaver
- Deltagelse i videnskabelige projekter
- Selvstudium
- Simulation/rollespil
- Video- eller båndoptagelse
- Færdighedskursus
- Teoretisk kursus
- Tværfagligt kursus

Ordlisten definerer de anførte læringsmetoder. *Og* mellem 2 læringsmetoder betyder begge, *eller* en af dem *og/eller* betyder en af dem eller begge.

Det tilstræbes, at uddannelsesplanen indeholder et afsnit, som beskriver den uddannelsessøgende læges egne mål, forudsætninger og egenskaber – herunder beskrivelser af, hvordan vedkommende påtænker at handle ud fra de opstillede målsætninger

8. Evalueringsmetoder

**Uddannelsesprogram i intern medicin: Medicinsk Gastroenterologi og Hepatologi for afdelingerne:
Sydvestjysk Sygehus, Sønderborg/Odense**

For hvert af de opstillede mål er beskrevet, hvordan målet kan evalueres:

- Struktureret observation i klinikken
- Multiple peer review
- Audit af journaler
- Struktureret interview
- Gennemgang af læringsdagbog
- Gennemgang af logbog
- Bedømmelse af opgave
- Godkendt kursus
- Samlet vurdering (porteføljevurdering)
- Test

Ordlisten definerer de anførte evalueringsmetoder. *Og mellem 2 evalueringsmetoder betyder begge, eller en af dem og og/eller betyder en af dem eller begge.*

Kompetencevurderingen foretages løbende i uddannelsesforløbet med henblik på dokumentation, evaluering og evt. justering af uddannelsen undervejs.

9. Evaluering af den lægelige videreuddannelse

Den uddannelsessøgende læges evaluering af uddannelsesprogram, herunder uddannelsesplan samt de enkelte uddannelsessteder og deres læringsrammer foretages med udgangspunkt i ”Vejledning og evaluering i den lægelige videreuddannelse”, Sundhedsstyrelsen 1998 (bilag CS, D og E). Ansvar for opfølgning af evaluering påhviler Det Regionale Videreuddannelsesråd.

10. Vejledning i den lægelige videreuddannelse

Vejledningen påhviler den uddannelsesansvarlige overlæge og foretages i henhold til ”Vejledning og evaluering i den lægelige videreuddannelse”, Sundhedsstyrelsen 1998 med introduktionssamtale, årlig justeringssamtale resp. slutevaluering (bilagene A, AP, B og BP).